

EXPERIENȚA PROFESORULUI CHRISTIAEN

Între psihologul olandez Adriaan de Groot și Institutul Național pentru Educație din S.U.A. (N.I.E.) a izbucnit o controversă. Solicitat să sprijine introducerea șahului ca obiect de studiu școlar — datorită faptului că „jocul regilor” stimulează dezvoltarea inteligenței copiilor — N.I.E. a răspuns negativ, susținând că nu există nici un fel de dovezi în acest sens. Elevii buni și jucătorii de șah buni — s-a arătat în răspunsul institutului — tind să facă parte din același grup, pentru că sînt mai inteligenți și mai intelectuali decît colegii lor. Transferul de iscusințe este minim iar timpul folosit pentru perfecționarea șahului poate împiedica perfecționarea în alte materii, a susținut N.I.E.

Afirmatia a stîrnit protestele iubitorilor de șah în general și ale multor pedagogi în special. Printre cei ce au combătut-o s-a aflat și psihologul de Groot, maestrul de șah și autor al unui celebru tratat „Gîndirea în șah”. Nu sînt dovezi? a întregat de Groot. Dar ele există! El a invocat un interesant experiment științific efectuat în Belgia în urmă cu opt ani, rămas însă necunoscut în lumea psihologilor și a șahului datorită faptului că rezultatele studiului au fost publicate în limba flamandă, cu o circulație internațională mai redusă. Autorul experimentului, profesorul belgian Johan Christiaen, a adus tocmai dovezile cerute de N.I.E.!

În cadrul unei lucrări de doctorat „Șahul și dezvoltarea cognitivă”, Christiaen a făcut următorul experiment: el a luat la întîmplare 20 de elevi pe care timp de 42 de săptămîni — în clasa a șasea și în a șaptea — i-a ținut în fiecare vineri, după cursuri, la o oră în care s-a predat șah. Copiii au primit astfel primele noțiuni ale jocului, au învățat să scrie partidele, să dea mat, și-au însușit cunoștințe de deschideri și finaluri, de tactică și strategie, au luat parte la concursuri. Aceasta a fost

grupa A. În același timp, au fost selecționați, la întîmplare, alți 20 de copii care nu au jucat șah, formîndu-se a doua grupă B. Timp de doi ani cele două grupe au fost supuse unor teste asemănătoare, fără ca elevii să știe că fac obiectul unei investigații științifice.

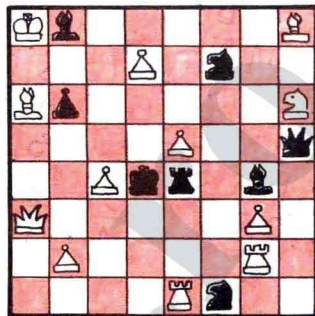
Prin acest experiment, Christiaen a vrut să folosească șahul pentru a testa teoria lui Jean Piaget privind dezvoltarea cognitivă a copilului între 11—15 ani, vîrstă cînd survine o importanță maturizare intelectuală, cînd copiii încep tot mai mult să emită ipoteze și să facă deducții, cînd se constată o evoluție complexă a capacității de judecată, trecerea de la stagiul de gîndire „concret” la stadiul „formal”. Această dezvoltare, susține Piaget, poate fi încetinită sau stimulată de mediul înconjurător. Christiaen și-a propus să analizeze efectele șahului ca element variabil al mediului. Dacă între cele două grupe de elevi urmărite timp de doi ani există vreo diferență, atunci ea poate fi atribuită faptului că una din ele s-a dezvoltat într-un mediu care a inclus jocul de șah.

Rezultatele? După doi ani, copiii din grupa A, „șahistă”, au dat răspunsuri mult mai bune decît cei din grupa neșahistă la majoritatea testelor create de Piaget în vederea studierii dezvoltării cognitive. Ei au avut de asemenea rezultate superioare la învățatură. Din inițiativa psihologului belgian, o comisie neutră a supus pe cei 40 de copii la o serie suplimentară de teste și după ce și-a comunicat concluziile, s-a văzut că răspunsurile „șahistilor” au fost mai bune.

Experimentul profesorului Christiaen a adus astfel pentru prima oară un suport științific afirmațiilor că jocul de șah îi face pe copii mai inteligenți!

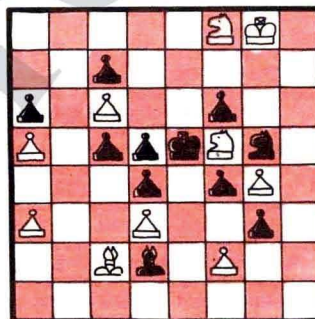
U. VĂLUREANU

Problema nr. 31 VIRGIL NESTORESCU

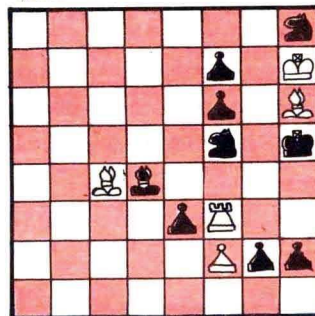
Albul joacă și dă mat în trei mutări

Problema nr. 32 MIRCEA MANOLESCU

Albul joacă și dă mat în opt mutări

Problema nr. 33 EMILIAN DOBRESCU

Albul joacă și dă mat în 16 mutări

Problemele de mai sus au fost distînse la cel de-al doilea campionat mondial de compoziție șahistă, la care au luat parte 29 de țări iar echipa României a ocupat locul opt. Soluțiile în numărul viitor.